

Wereld
in een koffer
Lianne Biemond

AVI E5

© 2019 Den Hertog B.V., Houten
ISBN 978 90 331 2981 0
www.uitgeverijdenhertog.nl

Omslagillustratie: Melanie Broekhoven
Binnenwerkillustraties: Marlies Biemond

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hoofdstuk 1

Je gedachten zijn vrij

Het gaat goed!

Naderah geniet van de woorden die vanuit haar hoofd, door haar pen, het papier op kruipen. ‘Woorden zijn als een rijtje mieren op het tuinpad, pedar,’ had ze gisteren tegen haar vader gezegd. Ze had haar schrift voor hem neergelegd, ze wist dat hij haar verhaal met aandacht zou lezen. Dat hij met potlood aanwijzingen of een complimentje in de kantlijn zou schrijven. ‘Mieren?’ had hij gevraagd.

Ze had geknikt.

‘Soms zou ik de letters sneller willen laten lopen, want dan weet ik mooie zinnen. Dan ben ik bang dat ik ze vergeet als ik ze niet snel genoeg opschrijf.’

‘Wees dan maar blij dat het geen vlinders zijn,’ had vader lachend geantwoord en hij had met zijn lange armen denkbeeldige woorden uit de lucht proberen te grijpen.

Een kort ratelend geluid klinkt vanuit de richting van de bergen.

Naderah blijft gehurkt zitten. Haar schrift ligt opengeslagen op een versleten rode reiskoffer. Haar pen stopt met schrijven. Ze voelt een rilling langs haar ruggengraat omhoogkruipen, tot aan de haartjes in haar nek.

Ze wacht af. Het blijft stil. Net als ze haar pen weer tot bewegen gedwongen heeft, hoort ze het weer.

Ra – ta – ta – ta – ta, ra – ta – ta – ta – ta.

Nu gaat ze wel staan. Haar heldere, groene ogen glijden over de lemen muur die de hele tuin omsluit. Hun huis, aan de rand van deze kleine stad, is een plek waar ze zich veilig voelt. Juist door de ommuurde tuin, waardoor inkijk in de tuin alleen vanaf de licht stijgende vlakte mogelijk is. Soms durft ze hier zelfs haar hoofddoek even af te doen als die haar te warm is. Ze kijkt over de met stenen bezaaide vlakte erachter. Twee enorme roofvogels zweven bewegingloos op de thermiek. Ze tuurt naar de grimmig ogende bergen. Er is niets te zien, niets lijkt anders dan anders.

Als je niet beter zou weten, zou je denken dat er ver achter de eerste rij hoge, geelgrauwe bergtoppen een onweersbui aan het groeien is. Maar Naderah weet wél beter. Bij naderend onweer hoort geen strakblauwe, frisse en wolkeloze lucht. Bij onweer hoort een andere dreiging. Een waar ze ontzag voor heeft, maar die haar minder angst inboezemt dan dit door mensen veroorzaakte geluid.

Ze hurkt om haar schrift dicht te doen, schuift haar pen aan de kaft en komt weer overeind. Even blijft ze staan om het stof van haar kleurrijke rok te kloppen. In de lichte doek die ze losjes over haar donkere, krullende haar draagt, komen dezelfde tinten terug. Weer trekt het verre, metalen geluid haar blik naar de bergen. Het is zo helder vandaag dat ze zelfs de besneeuwde top van de hoogste berg van het land, de Noshaq, kan zien. Bijna 7500 meter hoog, bedenkt ze dromerig. Dat is net zo hoog als de afstand van hier tot aan het huis van koko Yasir en ghola Noor in het volgende dorp.

Naderah kent de kaart van haar land. Ze weet hoe groot het is, hoe onherbergzaam en ruig. Hoe de bergen die zij ziet slechts een onderdeel zijn van de hoge bergruggen die vanaf hier, als enorme plooiën, uitwaaiëren over de hele breedte van Afghanistan. Zo ruig als haar land is, zo zijn ook veel van de inwoners. Stammen leefden – door bergruggen gescheiden – eeuwenlang

vrijwel naast elkaar en waren toch haast onbereikbaar voor elkaar. De verschillen tussen bevolkingsgroepen waren groot. Gewend aan ontberingen en onafhankelijkheid bevochten ze elkaar, onder leiding van krijgsheren, grimmig en verbeten. De belangrijkste bron van inkomsten, de teelt van papaver voor de productie van heroïne, bracht behalve geld ook veel geweld. Maar dankzij de geschiedenislessen van haar moeder weet Naderah dat dit geweld anders is. De geschiedenis van Afghanistan bereikte aan het eind van de vorige eeuw een triest dieptepunt toen een moslingroepering, de taliban, vanaf 1994 grote delen van haar land veroverde. Ze legden de bevolking strenge regels op. Zo mocht er niet naar muziek worden geluisterd, de belangrijkste sport van het land – vliegeren – mocht niet worden uitgeoefend. Vooral voor vrouwen golden veel beperkingen. Ze mochten niet naar school, niet zonder begeleiding naar buiten, niet sporten of fietsen en zelfs niet luidop lachen. Een van de leiders – Rasul – scheidde zich in 2015 af van de taliban en stichtte zijn eigen groepering; de Islamitische Staat (IS). IS bleek een serieuze bedreiging voor de taliban, maar zeker ook voor de rest van de wereld.

‘Naderah?’

Naderah kijkt op. Haar moeder staat in de deuropening met haar zusje Nila op haar heup. Met een diepe rimpel boven haar neus kijkt ze over de muur, de kale verte in. Dan kijkt ze naar Naderah.

‘Hoorde ik geweervuur?’

Naderah knikt.

‘Wel ver weg hoor.’

‘Te dichtbij als we het hier kunnen horen.’

Naderah ziet hoe haar moeder haar schouders hoog optrekt en haar hijab strakker om haar hoofd trekt. Ze begrijpt meteen waar haar moeder aan denkt.

‘Is Zemar al thuis, modar?’

Haar moeder schudt kort haar hoofd.

‘Hij zou tegelijk met vader terugkomen uit Kunduz. Ik verwacht de bus pas over een uur.’

Naderah kijkt van haar moeder naar de koffer.

‘Zal ik even op Nila passen?’

‘Graag. Dan ga ik het eten klaarmaken.’

Zodra Nila’s blote voetjes de grond raken, rent ze naar Naderah toe.

‘Nila sool?’

‘Ja Nila, we gaan naar school.’

Als Naderah de rode koffer openmaakt, gaat Nila er in kleermakerszit voor zitten. Haar oogjes glimmen en ze strekt verwachtingsvol haar handjes uit. Naderah bergt haar schrift en pen op in het zijvakje en pakt dan een popje uit de koffer en geeft het aan haar zusje. Nila zet het popje naast zich op de grond en legt haar handjes op haar knieën.

‘Eerst singe!’ gebiedt ze tevreden.

‘We gaan zingen van twee kleine schapjes,’ geeft Naderah toe en ze geeft Nila een aai over haar zachte, zwarte haartjes.

Terwijl ze het liedje zingt en het geduldig nog twee keer herhaalt, ziet ze in gedachten zichzelf voor de koffer zitten. Haar moeder ernaast. Keer op keer liedjes zingend, verhalen vertellend, kaarten tekenend, sommen makend, dromen delend.

Na het liedje pakt Naderah een leitje uit de koffer en drie krijtjes. Een witte, een groene en een rode. Nila tekent, met het puntje van haar tong uit haar mond. Het akelig krassende geluid hindert haar niet. Naderah bewondert haar tekening en tekent dan een bloem voor.

‘Probeer het maar eens, Nila,’ moedigt ze aan. ‘Maak jij ook maar een mooie bloem.’

Als Naderah even later ziet dat Nila met haar krijtknuistjes in haar ogen poetst, pakt ze een klein, kartonnen boekje. Ze gaat naast haar zusje zitten en slaat haar arm om haar heen. Dan

vertelt ze een zelfverzonnen verhaal bij de plaatjes die ze laat zien. Nila laat haar hoofdje tegen Naderah aan zakken en luistert geboeid, haar duim in haar mond.

Er klinken voetstappen achter de muur, gevolgd door twee korte roffels op de deur. Naderah haalt opgelucht adem. Nila haalt haar duim uit haar mond en kijkt omhoog naar Naderah. ‘Sool klaar,’ zegt ze en ze wipt overeind.

‘Ja, ga maar gauw naar Zemar en vader,’ zegt ‘juf’ Naderah en ze lacht naar haar kleine zusje.

Terwijl ze de spullen van haar schooltje opruimt, gaan haar gedachten weer naar de dreiging vanuit de bergen. Haar ouders vertellen wel over de vrijheden van vroeger, maar zij kon daar pas vorig jaar, aan het eind van 2016, iets van proeven. Toen ging ze naar school. In september van dat jaar namen de strijders de stad Kunduz opnieuw in. Ze werden echter, na hevige gevechten met de regeringstroepen, snel weer verdreven.

Toch is er nog steeds dat gevaar van kleine groepjes talibanstrijders die naar steden en dorpen komen, er aanslagen plegen en dan snel weer verdwenen zijn.

Naderah zingt zachtjes. Ze zingt op de melodie van een oud Afghaans lied. Het is het liedje waarmee haar moeder, sinds ze niet meer naar school gaat, ook iedere les afsluit:

Meisje, je bent een boffer,
vandaag leerde je veel bij.
Vergeet het niet,
je gedachten zijn vrij.
En de hele wereld past in onze koffer!